

Sygn. akt III AUa 934/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSO del. Beata Golba – Kilian
Protokolant:	sekretarz sądowy Urszula Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2019 r. w Gdańsku

sprawy J. O.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o świadczenia w zbiegu

na skutek apelacji J. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI U 474/19

oddala apelację.

SSO del. Beata Golba–Kilian SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUa 934/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 grudnia 2018 r. Prezes KRUS odmówił ubezpieczonemu prawa do trójzbiegu renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z prawem do emerytury rolniczej i emerytury pracowniczej z ZUS na podstawie art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2018 poz. 1376) w zw. z art. 52 oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2017 r. poz. 2336 ze zm.).

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do trójzbiegu świadczeń, tj. emerytury rolniczej powiększonej o połowę renty z tytułu niezdolności do pracy

z ubezpieczenia wypadkowego lub renty rolniczej wypadkowej powiększonej o połowę emerytury rolniczej i prawa do pobierania emerytury pracowniczej i zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 25 kwietnia 2019 r. oddalił odwołanie, sygn. akt VI U 474/19.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczonemu J. O., urodzonemu (...) przyznano rentę rolniczą z tytułu wypadku przy pracy rolniczej decyzją z 10 maja 2002 r. od dnia 28 lutego 2005 r. na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 poz. 277 ze zm.), którą kilkakrotnie przeliczano.

Decyzją ZUS Oddział w B. z 3 kwietnia 2018 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury od (...), tj.: od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie art. 24-26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach FUS (Dz. U. z 2017 poz. 1383 ze zm.) w wysokości 1036,33 zł brutto.

Kolejną decyzją ZUS, po ponownym ustaleniu wysokości kwoty kapitału początkowego, wyliczono także ponownie wysokość emerytury pracowniczej, ustalając jej wysokość na kwotę 1145,50 zł. Do okresów ubezpieczenia zaliczono okres od 1 kwietnia 1980 r. do 30 listopada 1992 r. i od 1. Kwietnia 1993 r. do 30 kwietnia 1993 r. Do emerytury nie przyznano zwiększenia rolnego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Decyzją z 24 maja 2018 r., która uprawomocniła się i stała się ostateczna, odmówiono z urzędu prawa do zbiegu wypłaty renty rolniczej wypadkowej z emeryturą rolniczą, powołując się na przepisy art. 33 ust. 1 i art. 22 ust. 3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Drugą decyzją z tego samego dnia, tj. 24 maja 2018 r. przyznano prawo do emerytury rolniczej od (...). w kwocie 1281,20 zł. Do okresów ubezpieczenia zaliczono wyłącznie okresy pracy we własnym gospodarstwie rolnym lub w gospodarstwie rolnym rodziców, tj. okresy od 23 maja 1970 r. do 23 października 1974 r. oraz od 1 października 1976 r. do 31 grudnia 1988 r. i od 1 kwietnia 1993 r. do 30 czerwca 2002 r., czyli w sumie jest to okres powyżej 25 lat.

Ubezpieczonemu wypłacono dwa świadczenia: emeryturę rolniczą i emeryturę pracowniczą na podstawie dwóch różnych ustaw.

Ubezpieczony złożył jednak wniosek o wypłatę trzech świadczeń w zbiegu, tj. emerytury pracowniczej w pełnej wysokości i emerytury rolniczej w pełnej wysokości zwiększonej o połowę renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego lub wypłatę emerytury pracowniczej w całości i renty rolniczej wypadkowej w całości powiększonej o połowę emerytury rolniczej.

Zaskarżoną decyzją Prezes KRUS odmówił prawa do trójzbiegu świadczeń.

Po analizie przepisów art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 9, art. 11, art. 12, art. 21, art. 33 ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników, Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za bezzasadne. Sąd zwrócił uwagę, że ubezpieczony zdaje się nie zauważać, że nigdy nie miał przyznanego prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy, lecz jedynie prawo do renty rolniczej wypadkowej, które przysługuje na innej podstawie prawnej, stąd też wynika niezrozumienie istoty rzeczy i mylne przekonanie o możliwości wypłaty świadczeń w tzw. trójzbiegu. Ubezpieczony uprawniony jest do otrzymania dwóch świadczeń emerytalnych na podstawie dwóch odrębnych ustaw, tj. emerytury

z powszechnego systemu emerytalnego oraz emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników, co przewiduje art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ubezpieczony nie złożył także oświadczenia o wyborze świadczenia w myśl art. 33 ust. 2b.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, nie można mówić w ogóle o jakimkolwiek zbiegu prawa do świadczeń, ponieważ ubezpieczony otrzymuje dwa niezależne świadczenia - jedno w oparciu o art. 24-26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a drugie w oparciu o art. 19 ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników. Taki wybór dokonany przez rolniczy organ rentowy jest dla ubezpieczonego najkorzystniejszy. Z emerytury rolniczej wyłączono okresy pracownicze, dzięki czemu wzrosła wysokość emerytury pracowniczej i ubezpieczony otrzymuje w 100% emeryturę pracowniczą i emeryturę rolniczą. Z wyliczeń znajdujących się w aktach KRUS wynika, że suma 100% emerytury pracowniczej z 50% renty rolniczej wypadkowej nie jest świadczeniem wyższym.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, t.j. art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez błędną jego wykładnię i niezastosowanie oraz art. 33 ust. 3 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego błędną wykładnię.

Wskazując na powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do zbiegu świadczeń, tj. emerytury rolniczej powiększonej o połowę renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego lub renty rolniczej wypadkowej powiększonej o połowę emerytury rolniczej niezależnie od prawa do pobierania emerytury pracowniczej oraz o zasądzenie od pozwanego organu rentowego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego podlega oddaleniu jako bezzasadna. Wyrok Sądu I instancji okazał się ostatecznie prawidłowy, aczkolwiek stwierdzić należy, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy były niedostateczne i częściowo błędne, a przedstawiona analiza prawna nie przystaje do sytuacji ubezpieczonego.

W kontekście powyższego podkreślić należy, że Sąd drugiej instancji jako sąd nie tylko odwoławczy, lecz także merytoryczny, nie może poprzestać na zbadaniu zarzutów apelacyjnych. Powinien poczynić własne ustalenia i samodzielnie ocenić je z punktu widzenia prawa materialnego. Ustalenia sądu pierwszej instancji nie są dla sądu drugiej instancji wiążące, stąd też obowiązek dokonywania ustaleń istnieje niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

I tak, stwierdzić należy, że ubezpieczonemu J. O., urodzonemu (...), decyzją z 10 maja 2002 r. przyznano rentę inwalidzką rolniczą okresową. Nie była to, jak błędnie ustalił Sąd I instancji, renta wypadkowa, nie przyznano jej też od 28 lutego 2005 r., ale od 1 lutego 2002 r. do 28 lutego 2005 r. (k. 78 akt KRUS).

Decyzją z 30 lipca 2002 r. Prezes KRUS uznał zdarzenie, do którego doszło 22 sierpnia 2001 r. za wypadek przy pracy rolniczej (k. 89 a.s.).

Decyzją z 11 października 2002 r. ubezpieczonemu została przyznana renta inwalidzka rolnicza - okresowa wypadkowa od 1 września 2002 r. do 31 października 2005 r. w części składkowej i 50% części uzupełniającej (k. 105 akt KRUS).

Decyzją z 11 października 2002 r. od dnia 1 września 2002 r. wstrzymano wypłatę wnioskodawcy renty inwalidzkiej rolniczej z powodu przyznania prawa do renty inwalidzkiej wypadkowej na podstawie art. 33 ustawy z dnia 20

grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (k. 107 akt KRUS). Wysokość renty podlegała kilkukrotnemu przeliczaniu.

Pismem z 30 marca 2018 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego poinformowała ubezpieczonego, że w marcu 2018 roku osiągnął on wiek emerytalny. Ubezpieczonemu wyjaśniono, że od 1 stycznia 2009 roku, osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, przy ustalaniu części składkowej emerytury zgodnie z art. 25 ust. 2b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu nie uwzględnia się liczby lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 roku oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu po tej dacie. W wyniku przeprowadzonej weryfikacji akt rentowych ustalono, że ubezpieczony nie spełnił warunków do przyznania emerytury rolniczej z urzędu, bowiem nie legitymuje się wymaganym okresem ubezpieczenia emerytalno - rentowego (25 lat). Udowodnił jedynie 21 lat, 5 miesięcy i 17 dni podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu. Przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej nie zostały uwzględnione okresy podlegania innemu ubezpieczeniu. Wnioskodawcę poinformowano również, że w przypadku przyznania mu emerytury przez ZUS, będzie mu przysługiwała wypłata dwóch świadczeń, tj. z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i KRUS (korzystniejsze świadczenie w 100% i mniej korzystne w 50%).

Decyzją zaliczkową ZUS Oddział w B. z 3 kwietnia 2018 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury od (...), tj.: od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie art. 24-26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach FUS (Dz. U. z 2017 poz. 1383 ze zm.). Przy ustalaniu wysokości emerytury nie uwzględniono zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Poinformowano, że prawo do tego zwiększenia zostanie rozpatrzone po weryfikacji i otrzymaniu odpowiedzi z KRUS. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na weryfikację uprawnień do świadczenia rolniczego (akta ZUS - karta nienumerowana).

Decyzją z 24 maja 2018 r. przyznano ubezpieczonemu z urzędu prawo do emerytury rolniczej od (...) Do okresów ubezpieczenia zaliczono wyłącznie okresy pracy we własnym gospodarstwie rolnym lub w gospodarstwie rolnym rodziców, tj. okresy od 23 maja 1970 r. do 23 października 1974 r. oraz od 1 października 1976 r. do 31 grudnia 1988 r. i od 1 kwietnia 1993 r. do 30 czerwca 2002 r. - w sumie powyżej 25 lat (k. 589, 587 akt KRUS).

Drugą decyzją z tego samego dnia, tj. z 24 maja 2018 r. wydaną z urzędu Prezes KRUS odmówił ubezpieczonemu prawa do renty rolniczej wypadkowej w zbiegu z emeryturą rolniczą, powołując się na przepisy art. 33 ust. 1 oraz art. 22 ust. 3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wskazano, że dotychczas wypłacana renta rolnicza wypadkowa jest świadczeniem mniej korzystnym niż suma obu emerytur, świadczenie od dnia 1 czerwca 2018 r. zostaje wstrzymane (k. 588 akt KRUS).

Pismem z dnia 24 maja 2018 r. KRUS Oddział (...) w B. poinformował ZUS Oddział w B., że decyzją z 24 maja 2018 r. J. O. przyznano prawo do emerytury rolniczej od (...). Wskazano, że J. O. ma prawo do zbiegu świadczeń KRUS i ZUS. Wysokość świadczenia od (...) wynosi 1.281,20 zł brutto i dodatek pielęgnacyjny z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji przyznany na stałe w kwocie 215,84 zł, tj. łącznie 1.497,04 zł. Do wysokości i do uprawnień zostały zaliczone wyłącznie okresy pracy w gospodarstwie rolnym: od 23.05.1970 r. do 23.10.1974 r., od 14.10.1976 r. do 31.12.1988 r. i od 01.04.1993 r. do 30.06.2002 r. w związku z powyższym KRUS zawnioskował o podjęcie wypłaty emerytury pracowniczej od daty jej przyznania tj. od 9 marca 2018 r. bez zwiększenia rolnego (akta ZUS - karta nienumerowana; k. 587 akt KRUS).

Decyzją z 26 czerwca 2018 r. (rozliczenie zaliczki) ubezpieczonemu przyznano emeryturę od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (akta ZUS - karta nienumerowana).

Pismem z 3 sierpnia 2018 r. KRUS Oddział (...) w B., odpowiadając na pismo ubezpieczonego, poinformował go, że renta rolnicza wypadkowa w zbiegu

z emeryturą pracowniczą wynosiłaby 1323,65 zł (100 % renty rolniczej wypadkowej, po wyłączeniu okresów pracy poza rolnictwem, na podstawie których przyznana została emerytura pracownicza) + 572,75 zł (50% emerytury pracowniczej) = 1894,40 zł brutto. Tymczasem aktualnie ubezpieczony pobiera z KRUS emeryturę rolniczą w kwocie 1281,20 zł brutto oraz emeryturę pracowniczą z ZUS w kwocie 1145,50 zł - łącznie 2426,70 zł brutto.

Zaskarżoną decyzją z 28 grudnia 2018 r. Prezes KRUS odmówił J. O. prawa do trój zbiegu renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku

z wypadkiem przy pracy rolniczej z prawem do emerytury rolniczej i emerytury pracowniczej z ZUS na podstawie art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków

przy pracy i chorób zawodowych w związku z art. 52 oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (k. 623 akt KRUS).

Mając na uwadze tak ustalony na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz aktach KRUS, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron, stan faktyczny, Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności zwraca uwagę, że ubezpieczonemu przysługiwało prawo do trzech świadczeń: 1) prawo do renty rolniczej wypadkowej, 2) prawo do emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników oraz 3) prawo do emerytury

z powszechnego systemu emerytalnego. Jak prawidłowo wskazał Sąd I instancji ubezpieczonemu nie przysługiwało natomiast nigdy prawo do renty z tytułu niezdolności

do pracy z ubezpieczenia wypadkowego, a zatem w sprawie nie może znaleźć zastosowania art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Zauważyć należy, co uszło uwadze Sądu I instancji i czego nie wyjaśniono ubezpieczonemu prawidłowo w uzasadnieniu decyzji Prezesa KRUS z 24 maja 2018 r.,

że zgodnie z art. 22 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników osobom pobierającym renty rolnicze z tytułu niezdolności do pracy, które osiągnęły wiek 60 lat

dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli osoba ta spełnia warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Właśnie na ww. podstawie prawnej decyzją

z 24 maja 2018 r. przyznano ubezpieczonemu od (...) z urzędu prawo

do emerytury rolniczej. Podkreślić należy, że przepis art. 22 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie reguluje zbiegu prawa do świadczeń (prawa do renty rolniczej

z tytułu niezdolności do pracy i prawa do emerytury rolniczej), ale nakazuje zamianę renty

na emeryturę. Uzasadnione jest to faktem, że renta jest świadczeniem na wypadek utraty zdolności do pracy przed osiągnięciem wieku emerytalnego i powinna być udzielana tylko

do czasu nabycia prawa do świadczenia z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego. Przyznanie z urzędu prawa do emerytury rolniczej w miejsce renty rolniczej z tytułu niezdolności

do pracy oznacza zatem, że prawo do renty wygasa. W rozpoznawanej sprawie nie ma zatem podstaw do stosowania art. 33 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie

z którym w razie zbiegu prawa do emerytury z prawem do renty na podstawie ustawy, uprawnionemu przyznaje się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez uprawnionego,

z zastrzeżeniem art. 22 ust. 3 i 4. Uzasadnienie decyzji Prezesa KRUS z 24 maja 2018 r. było zatem niewłaściwe.

Powołany art. 33 ust. 1 ustawy, jak już wyżej wskazano, nie mógł mieć zastosowania do sytuacji prawnej ubezpieczonego, w której w ogóle nie było podstaw

do rozważania korzystności zbiegu emerytury rolniczej oraz prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, które wygasło wraz z przyznaniem prawa do emerytury.

Prawidłowa jest sytuacja, w której ubezpieczony pobiera świadczenia emerytalne

z systemu powszechnego oraz systemu rolniczego. Taką sytuację wprost przewiduje art. 33 ust. 2 i ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 4. Przepis 2a. art. 33 ustawy stanowi natomiast, że przepisu ust. 2 nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że w polskim systemie ubezpieczeń obowiązuje przyjęta przez ustawodawcę w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników zasada jednego świadczenia (tzw. zasada niekumulacji), która dotyczy zbiegu świadczenia przysługującego z tytułu prawa do renty lub emerytury rolniczej ze świadczeniem przysługującym z tych samych tytułów, ale z innego ubezpieczenia społecznego. Zasadę tę statuuje wyżej cytowany art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przewidujący, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu urodzonemu przed dniem 31 grudnia 1948 r. wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie. Tym samym przepis ten reguluje wyłącznie kwestię zbiegu prawa do świadczenia, w sytuacji, w której jedna osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia (emerytury lub renty), z różnych systemów ubezpieczeniowych (por., wyrok SN z 20 lutego 2018 r., II UK 706/16, LEX nr 2490064). Zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka.

Wyjaśnić należy, że określona w art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu rolników zasada wypłaty jednego tylko świadczenia została ograniczona wraz z wejściem w życie ustawy o emeryturach kapitałowych. Ustawa ta zniósła możliwość uwzględnienia

przy ustalaniu emerytury rolniczej (również w obniżonym wieku emerytalnym) okresów ubezpieczenia innego niż rolnicze dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Jednocześnie jednak, wyłączyła w stosunku do tej kategorii podmiotów zasadę wyboru jednego tylko świadczenia, którą ustanawia art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu rolników. Zgodnie

z dodanym art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu rolników art. 33 ust. 2 tej ustawy nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS. Wskazane w dodanym ust. 2a regulacje prawne z ustawy o emeryturach i rentach

z FUS dotyczą nabywania emerytury przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r.

Tym samym osoba urodzona po tym dniu, która nabędzie prawo do emerytury rolniczej (czyli będzie legitymować się co najmniej 25-letnim okresem podlegania wyłącznie rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu) oraz do emerytury pracowniczej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a oraz art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będzie miała prawo

do wypłaty obu świadczeń emerytalnych. W takiej właśnie sytuacji znajduje się ubezpieczony J. O..

Regulacją prawną, która normuje warunki nabycia prawa do pobierania dwóch świadczeń jest przepis art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1097). W myśl art. 42 ust. 1 ww. ustawy osobie urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., której przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustalono prawo do emerytury rolniczej, z zaliczeniem okresów, o których mowa

w art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w art. 33, a która po dniu wejścia w życie ustawy osiągnie wiek, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b ustawy wymienionej w art. 37, i zgłosi wniosek o emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określoną w art. 24 lub art. 184 ustawy wymienionej w art. 37, przysługuje - w zależności od jej wyboru - emerytura rolnicza ustalona z zaliczeniem wskazanych okresów albo emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prawo do emerytury rolniczej oraz do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje osobie, o której mowa w ust. 1, jeżeli po wyłączeniu okresów wskazanych w tym przepisie osoba ta spełnia warunki do emerytury

rolniczej (ust. 2 art. 42). Tym samym osoba urodzona po dniu 31 grudnia 1948 r., która nabydzie prawo do emerytury rolniczej (czyli będzie legitymować się co najmniej 25-letnim okresem podlegania wyłącznie rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu) oraz do emerytury pracowniczej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a oraz art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będzie ma prawo do wypłaty obu świadczeń emerytalnych (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 października 2010 r., K 16/08).

Reasumując, pomimo obowiązywania ogólnej zasady niekumulacji świadczeń, dopuszczalna jest kumulacja emerytury rolniczej oraz emerytury z FUS, jeśli ubezpieczony jest osobą, o której mowa w art. 42 ust. 1 ustawy o emeryturach kapitałowych, zaś po wyłączeniu okresów wskazanych w tym przepisie spełni warunki do uzyskania emerytury rolniczej. W takiej właśnie sytuacji prawnej znalazł się ubezpieczony J. O..

Dla porządku wyводу Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że we wcześniejszym stanie prawem obowiązywał w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przepis art. 33 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym w razie zbiegu prawa do renty rolniczej z ubezpieczenia, jeżeli całkowita niezdolność do pracy powstała w wyniku wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, z prawem do emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się wyższe świadczenie w całości i połowę drugiego świadczenia. Przepis ten został jednak uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. na mocy art. 33 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. 2008 r. Nr 228, poz. 1507 ze zm.), a zatem nie znajduje zastosowania w realiach rozpoznawanej sprawy. Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, nie wprowadzono do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisu art. 34 ust. 4 pkt 3 (art. 34 dotyczy zresztą kwestii zawieszania prawa do emerytury lub renty rolniczej).

Powoływaną przez wnioskodawcę treść ma natomiast - obowiązujący od 2 maja 2004 r. - art. 33 ust. 4 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej. Jak już wyżej wskazano ubezpieczonemu nigdy nie przysługiwało z systemu powszechnego prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy. Wskazany przepis, odsyłający do art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, nie znajduje więc zastosowania do sytuacji wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji ubezpieczonego. Pomimo wskazanych uchybień Sądu I instancji, zaskarżony wyrok i poprzedzająca go decyzja Prezesa KRUS odpowiadają prawu. W tym stanie rzeczy, działając na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego, jak w sentencji wyroku.

SSO del. Beata Golba - Kilian SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo